

Список використаної літератури

1. Волошина Л.І., Скікевич М.Г. Рівень інформаційної культури здобувачів освіти та його значення в процесі підготовки лікаря. *Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів (частина 1)*/ Матеріали навч.-метод. конф., Полтава, 2010. – С.23-25.
2. Волошина Л.І., Скікевич М.Г. Інформатизація медичної освіти – за і проти. *Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі* / Матер. Х ювілейної Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2013. – Ч.1. – С.111-113.
3. Гутман С. Образование в информационном обществе. - СПб.: Экстрапринт, 2000. - С. 16.
4. Т.О. Дерба, 2009 ISSN 2076-8184. Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. №5 (13). Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>
5. Шедровицкий Г. П. Мышление. Понимание. Рефлексия. – М.: Наследие ММК, 2005. – 800с. – ISBN 5-98808-003-0
6. Voloshina L.I., Skikevych M.G. The possibilities of using simulation centers for the formation of professional competencies in surgical dentistry among graduates of dental faculties. *Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дискусійним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференції зв'язку)* (Тернопіль, 16–17 травня 2019 р.) Матер. XVI Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнарод. участю. Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2019. –С. 316.

ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ОСОБИСТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Вонсович Л.П., Вонсович Ю.В.

Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

Обґрунтовано необхідність упровадження в освітній процес елементів особистісно-зорієнтованого навчання для підвищення рівня пізнавальної активності студентів і професійної підготовки фахівця, здатного до самоосвіти. Представлений досвід упровадження методик навчання, що сприяють формуванню життєвих компетентностей і лідерських якостей здобувачів освіти.

Ключові слова: формування особистості, методи навчання, особистісно-зорієнтоване навчання, компетентнісний підхід, міжособистісні навички.

The article substantiates the need to introduce elements of personality-oriented learning into the educational process. It will help increase the level of cognitive activity of students and the professional training of a specialist who is capable of self-education. The article deals with the experience of implementing teaching methods that contribute to the formation of life competencies and leadership qualities of students presented.

Key words: personality formation, teaching methodologies, personality-oriented learning, the competence approach, interpersonal skills.

Формування особистості студента-медика і його становлення як фахівця відбувається в процесі навчання за дотримання відповідних умов: створення позитивного настрою для навчання й мотиваційного забезпечення позитивної атмосфери, під час якої здобувач освіти для досягнення спільних цілей спроможний ставити перед собою навчальні завдання, контролювати свою освітню діяльність, домагатися запланованого результату й вибирати найбільш раціональний шлях пошуку необхідних для цього засобів розумової або організаційної роботи, щоб стати самостійним суб'єктом навчальної діяльності.

Оптимальний вибір методів навчання, на перший погляд, частково вирішує або допомагає студентам у подоланні проблем, зазначених вище, і в професійному становленні. Результатом опановування нових технологій у коледжі є реалізація методичної проблеми коледжу «Впровадження в практику освітньої діяльності компетентнісного підходу при формуванні професійних знань, умінь та навичок майбутніх фахівців», а через неї – формування здатності розуміти, думати, шукати закономірності, планувати й регулювати власні дії, вирішувати широке коло різноманітних життєвих завдань, розкривати можливості в кожному студентові та створити умови для їх реалізації.

Разом із упровадженням особистісно-зорієнтованого навчання трансформуються мета й завдання вивчення гуманітарних дисциплін: мотиви, форми, методи, засоби навчання мають забезпечити набуття особистістю життєвої компетентності, тобто підготувати студента до життя і професійної діяльності.

Поліпшення якості підготовки фахівців може бути забезпечене не тільки суттєвим удосконаленням методів навчання, а й надійним зворотним зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу і практичну діяльність студентів.

Таким вимогам має відповідати сучасна парадигма підготовки майбутніх медиків, що об'єднує використання в освітньому процесі інноваційних технологій, формування ключових компетентностей студентів і набуття міжособистісних навичок (soft-skills) на основі оновлення змісту професійної освіти.

Для учасників освітнього процесу фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ політика формування навичок soft-skills сформована в освітньо-професійних програмах спеціальностей 223 Медсестринство, 226 Фармація, промислова фармація, 221 Стоматологія та є пріоритетом дисциплін загальної підготовки. Але, на нашу думку, ознайомлення й закладання підґрунтя для цієї політики розпочинається вже на першому засіданні циклової комісії, коли обговорюються робоча навчальна програма й силабус як сучасний інструмент освітньої діяльності в період змішаного навчання.

Так, наприклад, відпрацьовуючи, на перший погляд, традиційні методики актуалізації опорних знань методами вибіркового і фронтального усного опитування, маємо можливість сприяти формуванню й удосконаленню навичок soft-skills, а саме: здатність діяти на основі етичних міркувань, здатність працювати в команді, навички міжособистісної взаємодії, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, навички використання інформаційних і комунікативних технологій. Як відомо, цих навичок неможливо навчити, є тільки бажання навчитися й набутти їх через власний досвід. Напередодні колективної роботи до вибіркового усного опиту-

вання пропонуємо студентам скласти власні запитання до теми й поставити їх підгрупі, одnogрупнику. Це дає можливість стимулювати студента і бути впевненим у підготовці до занять. Якщо група не дає вичерпної відповіді, відповідає той, хто готував запитання. Це є перший результат розширення пізнавальних можливостей студентів, формування навичок самостійної роботи, виховання почуття відповідальності за виконану роботу, творче співробітництво «викладач-студент», «студент-викладач», формування стійких умінь і навичок, можливість переносити набуті вміння, навички і способи діяльності на інші дисципліни, наприклад, «Інформатику». Під час фронтального опитування знову ж таки відповідальність покладаємо на сформовані динамічні групи студентів, при цьому ставимо умову: викладач може викликати будь-якого студента з динамічної групи, щоб той дав відповідь на одне із запитань, яке підготувала динамічна група. Це формує відповідальність за доручене колективу (динамічній групі) завдання. При цьому викладач має уважно слідкувати за цим процесом, щоб визначити оригінальність визначень, наявність елементів дослідження, виконання домашніх завдань, які викладач занотує до заздалегідь підготовленої таблиці (про існування такого «досьє» студенти знають із перших занять вивчення дисципліни), науково-пошукових робіт (перегляд і опрацювання відповідної літератури, інтернет-ресурсів), доповнень попередніх відповідей як ще один стимул до залікової оцінки й визначення кращого знавця теми, розділу, а також застосування знань і умінь із дисциплін міжпредметної інтеграції тощо.

Особливістю роботи в групі є те, що студенти співпрацюють, об'єднані спільною навчальною метою під опосередкованим керівництвом викладача. Під час виконання завдання викладач має підходити до кожної групи, підбадьорювати й одночасно занотувати грубі помилки. Після закінчення завдання обов'язково треба поділитися своїми враженнями про роботу студентів у кожній групі. Насамперед дуже важливо відзначити тих, хто добре виконав завдання. Похвала допоможе підвищити рівень виконання завдання в майбутньому. Якщо при виконанні завдань було допущено помилки, треба надати студентам можливість виправитися. Помилка іноді може бути результатом поспішності. Якщо студент не може виправити помилку самостійно, необхідно запропонувати зробити це іншим учасникам групи. Такий прийом допомагає зосередити увагу.

Зворотний зв'язок – це корисний результат і для викладача, і для групи. Якщо інші студенти не можуть виправити помилку, стає зрозумілим, що необхідна додаткова робота з усією групою з цієї теми.

Окрім того, метод педагогічного співробітництва також дає можливість розв'язати проблему – створення колективу групи. Кожен виконує свої завдання й функцію: редактора, дизайнера, програміста, коректора, технічного редактора тощо. У команді працюють різні за здібностями, уподобаннями й характерами студенти, вони перебувають у одному робочому просторі, але одночасно є частиною колективу. Таким чином, створюється ділова атмосфера, відбувається спілкування в колективі. З досвіду знаємо, що вирішення таких завдань із різними дослідженнями створює ділову атмосферу, що показує вищу результативність виконання завдань, а також зберігається свобода й удосконалюються навички комунікації. Крім того, урахувавши, що коворкінг як метод, що формує міжособистісні навички, оцінює кожного учасника високими балами, мотивація до змістовної роботи стає вищою, дозволяє виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до певного виду роботи та встановлювати причини, що перешкоджають їхній роботі.

Спілкуючись у динамічній групі, студент не лише засвоює знання, а й має можливість знаходити відповідального партнера на наступні проекти, які будуть ще більш успішними і продуктивними. Адже творчі особистості, які обирають свободу в пошуку інформації й бажають отримувати відмінні успіхи, матимуть бажання зберегти склад попередньої динамічної групи. Це у свою чергу, коли всі учасники освітнього процесу навколо чогось вирішують, займаються творчістю, активно працюють, відмінно мотивує їх, дисциплінує, сприяє ситуації успіху.

Так, наприклад, колективна робота «у динамічних парах», що сприяє розвитку навичок спілкування, формує вміння аналізувати, аргументувати власну позицію, удосконалює вміння дискутувати й аргументувати свою думку, застосовувати в практичній діяльності ключові компетентності шляхом використання моделей життєвих ситуацій, які тісно пов'язуються з проблемою коледжу.

Ці етапи підготовчої роботи до сприйняття й вивчення великих за обсягом тем дисциплін вимагають від викладача розвивати навчальну активність, яку необхідно розуміти як спроможність здійснювати якомога більшу кількість спроб і різноманітних засобів для досягнення визначеної мети, визначати проблеми в ході навчання, які ми розуміємо як розрив між уже засвоєними знаннями й тими, які лише можуть бути засвоєні студентами, необхідність подальшого коригування знань, умінь, навичок; і з боку студентів – ретельної попередньої організаційної підготовки.

Відходить у минуле епоха «Освіта на все життя», на зміну їй прийшла нова, з основним принципом освіта упродовж усього життя, в якій особистість має самостійно приймати рішення, бути практичною, критично мислити, аналізувати ситуацію, брати на себе відповідальність і вміти працювати в команді. Основною формою реалізації цих завдань, на нашу думку, є заняття. Як побудувати таке заняття, як заповнити емоційне й мотиваційне поле заняття? Як узгодити змістове поле заняття з технологічним полем і як здійснити рефлексію на занятті? Ці запитання завжди знайдуть своє відображення у створенні якісного освітнього контенту.

Людина може бути генієм або володіти всіма необхідними навичками, але якщо вона не вірить у себе, не буде викладатися повністю.

Список використаної літератури

1. Авдеева І. Модель організації особистісно-орієнтованої педагогічної освіти // Психологія і суспільство. – 2008. – №1. – С. 127-129. - Режим доступу: <http://dspace.wnu.edu.ua/bitstream/316497/29201/1/%D0%90%D0%B2%D0%B4%D1%94%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf>
2. Ковальчук В. І. Інноваційні технології навчання – основа модернізації професійної освіти [Текст] / В. І. Ковальчук, С. Р. Федотенко // Молодий вчений. – 2018. – №12.
3. Коробченко А.А. Проблеми особистісно-орієнтованого навчання у вищих навчальних закладах / А.А. Коробченко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки). – № 4. – Бердянськ: БДПУ, 2005. – 210 с.
4. Яценко С.П. Сутнісні аспекти особистісно-орієнтованої освіти // Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2015. – № 85. – Спецвипуск. – С. 116-122. - Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/19788/1/%D0%AF%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1.pdf>)